

Тема 3: Основні функції і завдання сил безпеки України

Заняття 14: Національна поліція України

План проведення заняття

Вступна частина.

1. Призначення, структура та завдання Національної поліції України.
2. Основи функціонування Національної поліції України.
3. Особливості функціонування Національної поліції України в умовах відсічі збройній агресії РФ.

Заключення.

Література:

1. Закон України «Про національну безпеку України».
2. Закон України «Про Національну поліцію України» від 02.07.2015р. №589-VIII
3. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992р. №2135-XII.
4. Закон України «Про організаційно-правові засади боротьби з організованою злочинністю» від 30.06.1993р. №3341-XII.
5. Стратегія національної безпеки України // Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020.
6. Стратегія воєнної безпеки України // Указ Президента України від 25 березня 2021 р. № 121/2021.
7. Наказ НПУ від 21.02.2017 №143 “Про участь органів (підрозділів) Національної поліції України в заходах територіальної оборони України “.
8. Управління органами Національної поліції України: підручник / за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. НУВС. – Харків: Стильна типографія, 2017. – 580 с.
9. Основи управління в Національній поліції: навч. посіб. / І. С. Кравченко. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. – 212 с.
10. Основи застосування сил безпеки України : навч. посіб. / К. : НУОУ, 2022. – 140 с.

ВСТУП

З огляду на відкриту агресію (війну) РФ проти України і пов'язану з нею економічну та фінансову кризу в державі, загострення кримінальної ситуації та питання належного забезпечення публічної безпеки і порядку нині посідають чільне місце, потребуючи відповідного реагування. Саме Національна поліція є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику в зазначеній сфері. Цю діяльність також визнано одним із основних напрямів розвитку складових сектору безпеки й порядку в державі.

1. ПРИЗНАЧЕННЯ, ФУНКЦІЇ, ЗАВДАННЯ ТА СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.

Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству, забезпечуючи охорону прав і свобод людини, протидію злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Діяльність поліції спрямовує та координує Кабінет Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно з законом.

У своїй діяльності поліція керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами МВС України, іншими нормативно-правовими актами.

Місце і роль поліції України в системі національної безпеки визначається наявністю відповідних функцій. Слід зазначити, що згідно з Європейським кодексом поліцейської етики *основними функціями поліції у демократичному суспільстві є такі:*

дотримання та захист основоположних свобод і прав індивіда у такому вигляді, в якому вони закріплені, зокрема в Європейській конвенції про права особи;

гарантування громадського спокою, дотримання порядку та закону в країні;

запобігання злочинним діям і боротьба з ними;

виявлення злочинів;

надання послуг і допомоги громадянам.

Враховуючи це, можна зазначити, що *основними функціями Національної поліції України є такі:*

1. Адміністративна функція характеризує виконавчо-розпорядчу діяльність її апаратів, служб і підрозділів щодо організації та практичного здійснення забезпечення публічної безпеки й порядку. У межах цієї функції Національна поліція може вживати заходів адміністративного примусу у вигляді поліцейських заходів, здійснювати провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймати рішення про застосування адміністративних стягнень і забезпечувати їх виконання.

2. Профілактична (превентивна) функція свідчить, що поліція України у своїй діяльності здійснює превентивну та профілактичну діяльність, яка спрямована на запобігання вчиненню правопорушень. Поліція має виявляти причини та умови, які сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати у межах своєї компетенції заходів для їх усунення; застосовувати заходи з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень, припиняти виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення. У межах цієї функції поліція вживає заходів для забезпечення публічної безпеки й порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших

публічних місцях; регулює дорожній рух і здійснює контроль за дотриманням правил дорожнього руху його учасниками.

3. Кримінально-процесуальна функція передбачає, що поліція організовує своєчасне реагування на заяви та повідомлення про кримінальні правопорушення, а також здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності.

4. Оперативно-розшукова функція поліції передбачає оперативно-розшукову діяльність, спрямовану на розшук осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом.

5. Дозвільна функція поліції характеризується зокрема тим, що вона має право видавати та погоджувати дозвільні документи у сфері безпеки дорожнього руху; здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту й активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система органів поліції; здійснювати у визначеному законом порядку приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин, пристроїв, наркотичних засобів або психотропних речовин.

6. Охоронна функція поліції спрямована на охорону об'єктів державної власності у випадках та порядку, які визначені законом та іншими нормативно-правовими актами, а також має право на участь у здійсненні державної охорони. Також поліція може на договірних засадах охороняти фізичних осіб та об'єкти приватної й комунальної власності.

7. Сервісна функція поліції передбачає вживання всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я.

8. Функція інформаційного забезпечення передбачає, що поліція в межах визначеної законодавством інформаційно-аналітичної діяльності має право:

формувати бази (банки) даних;

користуватися наявною базою даних і базою даних інших органів державної влади;

здійснювати належну інформаційно-пошукову та аналітичну роботу;

здійснювати інформаційну взаємодію з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав і міжнародними організаціями.

Функція інформаційного забезпечення передбачає, що Національна поліція може створювати власні бази даних, необхідні для забезпечення щоденної діяльності своїх органів (закладів, установ) у сфері трудових, фінансових відносин, документообороту, а також використовувати міжвідомчі інформаційно-аналітичні системи, необхідні для виконання покладених на неї повноважень.

9. Функція міжнародного співробітництва спрямована на те, що Національна поліція має право виконувати в межах своєї компетенції запити органів правопорядку (правоохоронних органів). Поліціантів також можуть направляти до міжнародних організацій, іноземних держав як представників поліції для забезпечення координації співробітництва з питань, що належать до повноважень поліції; можуть залучати до участі в міжнародних операціях із підтримання миру й безпеки.

Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у таких сферах:

забезпечення публічної безпеки і порядку;

охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;

протидії злочинності;

надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Національна поліція України відповідно до чинного законодавства під час реалізації своєї діяльності керується такими принципами:

1. ***Принцип верховенства права*** – це коли поліція у своїй діяльності керується таким принципом, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Цей принцип застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

2. ***Принцип дотримання прав і свобод людини*** – цей принцип свідчить, що під час виконання своїх завдань поліція має забезпечувати дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України.

3. ***Принцип законності*** визначає, що поліція має діяти виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України. Поліціантам заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази.

4. ***Принцип відкритості та прозорості*** характеризується тим, що поліція має здійснювати свою діяльність на засадах відкритості та прозорості в межах, визначених Конституцією та законами України.

5. ***Принцип політичної нейтральності*** полягає в тому, що поліція має забезпечувати захист прав і свобод людини незалежно від політичних переконань і партійної належності.

6. ***Принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства*** визначає, що діяльність поліції здійснюється у співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб.

7. ***Принцип безперервності*** свідчить, що поліція має забезпечувати безперервне та цілодобове виконання своїх завдань. Кожен має право будь-якої миті звернутися по допомогу до поліції або поліціанта, а поліція не має права відмовити в розгляді або відкласти розгляд звернень стосовно забезпечення прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань.

Реальне покладення в основу діяльності Національної поліції цих принципів та інших прогресивних засад сприятиме розбудові в країні інституту сучасної європейської поліції щодо забезпечення публічної безпеки громадян, суспільства та держави загалом.

Рис. 1. Організаційна структура Національної поліції України

За функціональним призначенням Національна поліція України має такі складові:

*кримінальна поліція;
патрульна поліція;
органи досудового розслідування;
поліція охорони;
спеціальна поліція;
поліція особливого призначення.*

Центральний орган управління Національної поліції України об'єднує такі підрозділи,

департаменти управління, відділи та сектори:

Керівництво;

Департамент забезпечення діяльності Голови;

Департамент карного розшуку (у складі кримінальної поліції);

Департамент міграційної поліції (у складі кримінальної поліції);

Департамент оперативної служби (у складі кримінальної поліції);

Департамент оперативно-технічних заходів (у складі кримінальної поліції);

Департамент забезпечення діяльності, пов'язаної з небезпечними матеріалами (у складі кримінальної поліції);

Департамент превентивної діяльності;

Департамент “Корпус оперативно-раптової дії” (у складі поліції особливого призначення);

Департамент міжнародного поліцейського співробітництва;

Головне слідче управління (у складі органу досудового розслідування);

Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування;

Департамент інформаційно-аналітичної підтримки;
 Правовий департамент;
 Департамент кадрового забезпечення;
 Управління комунікації;
 Департамент фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку;
 Управління внутрішнього аудиту;
 Департамент управління майном;
 Департамент документального забезпечення;
 Управління вибухотехнічної служби (у складі поліції особливого призначення);
 Управління режиму та технічного захисту інформації;
 Управління дотримання прав людини;
 Управління запобігання корупції;
 Відділ організації кінологічної діяльності;
 Відділ спеціального зв'язку;
 Сектор з питань пенсійного забезпечення;
 Департамент кримінального аналізу (у складі кримінальної поліції);
 Управління авіації та поліції на воді;
 Управління дізнання (у складі органу досудового розслідування);
 Департамент захисту інтересів суспільства і держави (у складі кримінальної поліції);
 Департамент головної інспекції;
 Відділ контролю за обігом зброї;
 Управління ювенальної превенції (у складі патрульної поліції).
 Міжрегіональні територіальні органи Національної поліції України об'єднують такі департаменти та органи:
 Департамент патрульної поліції;
 Департамент внутрішньої безпеки (у складі кримінальної поліції);
 Департамент кіберполіції (у складі кримінальної поліції);
 Департамент стратегічних розслідувань (у складі кримінальної поліції);
 Департамент боротьби з наркозлочинністю (у складі кримінальної поліції);
 Департамент поліції охорони як міжрегіональний територіальний орган Національної поліції;
 Органи поліції охорони як територіальні органи Національної поліції.
 До структури територіальних органів поліції належать 26 головних управлінь Національної поліції в областях.

Типова структура головних управлінь Національної поліції в областях:
 апарат;
 керівництво;
 слідче управління;
 відділ (сектор) дізнання;
 управління (відділ) карного розшуку (у складі кримінальної поліції);
 управління (відділ) міграційної поліції (у складі кримінальної поліції);
 управління (відділ) оперативної служби (у складі кримінальної поліції);
 управління (відділ) оперативно-технічних заходів (у складі кримінальної поліції);

управління (відділ, сектор) кримінального аналізу (у складі кримінальної поліції);

управління (відділ, сектор) захисту інтересів суспільства і держави (у складі кримінальної поліції);

управління (відділ) превентивної діяльності (у складі патрульної поліції);

відділ (сектор) ювенальної превенції (у складі патрульної поліції);

управління “Корпус оперативно-раптової дії” (у складі поліції особливого призначення);

управління (відділ, сектор) вибухотехнічної служби (у складі поліції особливого призначення);

відділ (сектор) організаційного забезпечення діяльності місць тимчасового тримання осіб;

відділ (сектор) контролю за обігом зброї;

відділ (сектор) міжнародного поліцейського співробітництва;

управління (відділ) організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування;

управління (відділ) інформаційно-аналітичної підтримки;

відділ (сектор) правового забезпечення;

відділ (сектор) комунікації;

управління (відділ) кадрового забезпечення;

управління (відділ) головної інспекції;

управління (відділ) фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку;

відділ (сектор) внутрішнього аудиту;

управління (відділ) логістики та матеріально-технічного забезпечення;

управління (відділ) режиму та технічного захисту інформації;

відділ (сектор) документального забезпечення;

відділ (сектор) спеціального зв'язку;

відділ (сектор) запобігання корупції;

сектор з питань пенсійного забезпечення.

До підпорядкованих державних установ Національної поліції України входять:

Центр обслуговування підрозділів Національної поліції України;

Житомирський навчальний центр підготовки поліцейських;

Центр авіаційного забезпечення Національної поліції України;

Волинський навчальний центр підготовки поліцейських;

Академія патрульної поліції;

Рівненська академія патрульної поліції;

Чернівецька академія патрульної поліції;

Криворізька академія патрульної поліції.

Також до підпорядкованих державних установ належать 24 дитячих заклади оздоровлення та відпочинку і дошкільні навчальні заклади.

Поліцейські заходи, обов'язки та повноваження поліції.

Відповідно до Закону України “Про Національну поліцію” поліцейські застосовують поліцейські заходи.

Поліцейський захід – це дія або комплекс превентивних або примусових дій, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується

поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

Обраний поліцейський захід є необхідним, якщо для виконання повноважень поліції неможливо застосувати інший захід або його застосування буде неефективним, а також якщо такий захід заподіє найменшу шкоду як адресату заходу, так і іншим особам.

Види поліцейських заходів. Поліція для виконання покладених на неї завдань вживає заходів реагування на правопорушення, визначені Кодексом України про адміністративні правопорушення та Кримінальним процесуальним кодексом України, на підставі та в порядку, визначених законом.

Поліція може застосовувати такі **превентивні заходи**:

- перевірка документів особи;
- опитування особи;
- поверхнева перевірка і огляд;
- зупинення транспортного засобу;
- вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території;
- обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю;
- проникнення до житла чи іншого володіння особи;
- перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ;
- застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису;
- перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб;
- поліцейське піклування.

Під час проведення превентивних поліцейських заходів поліція зобов'язана повідомити особі про причини застосування до неї превентивних заходів, а також довести до її відома нормативно-правові акти, на підставі яких застосовують такі заходи.

Під час виконання повноважень поліція уповноважена застосовувати такі **заходи примусу**:

- фізичний вплив (сила);
- застосування спеціальних засобів;
- застосування вогнепальної зброї.

При цьому фізичним впливом є застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби для припинення протиправних дій правопорушників.

Спеціальні засоби як поліцейські заходи примусу – це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) через здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин.

Для виконання своїх повноважень поліцейські можуть використовувати такі **спеціальні засоби**:

гумові та пластикові кийки;
 електрошокові пристрої контактної та контактнo-дистанційної дії;
 засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо);
 засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії;
 засоби примусової зупинки транспорту;
 спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби;
 службових собак та службових коней;
 пристрої, гранати та боєприпаси світлозвучової дії;
 засоби акустичного та мікрохвильового впливу;
 пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень;
 пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії;
 засоби, споряджені безпечними димоутворювальними препаратами;
 водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби.

Під час дії воєнного стану, за необхідності відбиття нападу, що загрожує життю чи здоров'ю поліцейського або іншої особи, а також усунення небезпеки у стані крайньої необхідності або під час затримання особи, яка вчинила правопорушення та (або) чинить опір поліцейському, поліцейський має право використати підручні засоби.

Під час дії воєнного стану поліцейський має право застосовувати заходи примусу стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без урахування вимог та заборон, передбачених відносно правопорушників за мирного часу. У разі застосування поліцейським заходу примусу стосовно осіб, які здійснюють агресію проти України, та завдання зазначеним особам тілесних ушкоджень, каліцтва, застосування вогнепальної зброї, за наявності можливості, з урахуванням подій на відповідній території, поліцейський усно або за допомогою засобів комунікаційного зв'язку повідомляє свого безпосереднього керівника, який у разі необхідності за можливості повідомляє центральний орган управління поліції та відповідного прокурора.

У виняткових випадках поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю для такого:

відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у разі загрози їхньому життю чи здоров'ю;

захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю;

звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі;

відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення;

затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та (або) поліцейського;

зупинки транспортного засобу завдяки його пошкодженню, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та (або) поліцейського.

Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки після попередження про необхідність припинення протиправних дій і намір використання заходу примусу.

Застосування вогнепальної зброї без попередження допускається:

у разі спроби особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену ним відстань, чи доторкнутися до зброї;

у разі збройного нападу, а також раптового нападу із застосуванням бойової техніки, транспортних засобів або інших засобів, що загрожують життю чи здоров'ю людей;

якщо особа, затримана або заарештована за вчинення особливо тяжкого чи тяжкого злочину, втікає із застосуванням транспортного засобу;

якщо особа чинить збройний опір;

для припинення спроби заволодіти вогнепальною зброєю.

Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки для заподіяння особі такої шкоди, яка є необхідною і достатньою в такій обстановці, для негайного відвернення чи припинення збройного нападу.

Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю у разі збройного нападу, якщо відвернення чи припинення відповідного нападу неможливо досягнути іншими засобами.

Поліцейському заборонено застосовувати вогнепальну зброю в місцях, де може бути завдано шкоди іншим особам, а також у вогненебезпечних та вибухонебезпечних місцях, крім випадків необхідності відбиття нападу або крайньої необхідності.

Поліцейський може взяти до рук вогнепальну зброю і привести її у готовність, якщо вважає, що в обстановці, що склалася, можуть виникнути підстави для її застосування.

Під час затримання осіб, щодо яких у поліцейського виникла підозра у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину, а також під час перевірки документів у таких осіб поліцейський може привести в готовність вогнепальну зброю та попередити особу про можливість її застосування.

Поліцейський може використати вогнепальну зброю для подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил, або для знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю поліцейського та інших осіб.

Основні обов'язки поліцейського. Поліцейський зобов'язаний:

неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та присяги поліцейського;

професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва;

поважати і не порушувати прав і свобод людини;

надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я;

зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома під час виконання службових обов'язків;

інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможлиблюють його подальшу службу в поліції або перебування на займаній посаді.

Поліцейський на всій території України незалежно від посади, яку він обіймає, місцезнаходження і часу доби в разі звернення до нього будь-якої особи із заявою чи повідомленням про події, що загрожують особистій чи публічній безпеці, або в разі безпосереднього виявлення таких подій зобов'язаний вжити необхідних заходів для рятування людей, надання допомоги особам, які її потребують, і повідомити про це найближчий орган поліції.

Звертаючись до особи, або у разі звернення особи до поліцейського, поліцейський зобов'язаний назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на її вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук.

Основні повноваження поліції. Відповідно до покладених на неї завдань поліція:

здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень;

виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживає у межах своєї компетенції заходів для їх усунення;

вживає заходів для виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення;

вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення;

своєчасно реагує на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події;

приймає екстрені виклики за скороченим телефонним номером 102;

здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності;

розшукує осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом;

у випадках, визначених законом, здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймає рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечує їх виконання;

доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення;

вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях;

регулює дорожній рух та здійснює контроль за дотриманням правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі;

супроводжує транспортні засоби у випадках, визначених законом;

видає відповідно до закону дозволи на рух окремих категорій транспортних засобів;

у випадках, визначених законом, видає та погоджує дозвільні документи у сфері безпеки дорожнього руху;

вживає всіх можливих заходів для надання домедичної допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я;

вживає заходів для визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе; встановлює особу за невпізнаним трупом;

забезпечує безпеку взятих під захист осіб на підставах та в порядку, визначених законом;

у межах своєї компетенції, визначеної законом, контролює дотримання вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання через позбавлення волі;

вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі та ін.

Додаткові повноваження поліції. Виконання інших (додаткових) повноважень може бути покладене на поліцію виключно законом.

У разі виникнення загрози державному суверенітету України та її територіальній цілісності, а також у ході відсічі збройній агресії проти України органи та підрозділи, що входять до системи поліції, відповідно до законодавства України беруть участь у виконанні завдань ТрО, забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або в окремій місцевості.

У ході забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або в окремій місцевості, виконання завдань ТрО органи та підрозділи, що входять до системи поліції та дислокуються в межах Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, області, міста Києва, підпорядковуються відповідному начальнику Головного управління Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, області, місті Києві.

II. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІДСІЧІ ЗБРОЙНИЙ АГРЕСІЇ РФ

Основні заходи щодо участі поліції у ТрО.

1. Участь у плануванні завдань ТрО:

розроблення органами військового управління нормативних та методичних документів щодо планування ТрО;

розроблення та доведення до органів (підрозділів) поліції нормативів, завдань та вимог стосовно структури, змісту і форм документів щодо участі у заходах ТрО;

розроблення, погодження, затвердження і корегування у встановленому порядку планів участі у ТрО;

надання державним адміністраціям необхідних відомостей для коригування планів ТрО зон.

2. Участь у створенні системи управління ТрО:

участь у розробленні органами військового управління та іншими державними органами нормативних і методичних документів щодо системи управління державою в особливий період та ТрО зокрема;

визначення вимог та забезпечення створення відомчого сегмента системи управління ТрО і використання виділеного для поліції ресурсу Єдиної цифрової відомчої телекомунікаційної системи МВС;

визначення потреб у телекомунікаційних послугах (мережі загального користування) в умовах особливого періоду;

організація взаємодії зі штабами зон ТрО завдяки визначенню представників до складу оперативних груп головних управлінь Національної поліції України у штабах зон ТрО.

3. Здійснення охорони об'єктів права державної власності у випадках та порядку, визначених законом та іншими нормативно-правовими актами, а також участь у здійсненні державної охорони:

здійснення фізичної охорони (технічна охорона як заходи посилення фізичної охорони) важливих об'єктів права державної власності, та об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави згідно з укладеними в мирний час договорами з відповідними підрозділами поліції охорони;

участь у здійсненні підрозділами Управління державною охороною України заходів державної охорони посадових осіб та спеціальних об'єктів відповідно до Закону України "Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб".

4. Здійснення на договірних засадах охорони об'єктів права приватної і комунальної власності – фізична охорона (технічна охорона як заходи посилення фізичної охорони) об'єктів державного значення всіх форм власності регіонального та місцевого рівня згідно з укладеними в мирний час договорами з відповідними підрозділами поліції охорони.

5. Боротьба з диверсійно-розвідувальними силами, іншими озброєними формуваннями агресора та антидержавними незаконно утвореними озброєними формуваннями у взаємодії зі ЗС України, НГУ, ДПСУ, Державною спеціальною службою транспорту, Службою безпеки України:

відстеження медіапростору за інформаційних і соціальних мереж, а також проведення необхідних оперативно-розшукових заходів для виявлення інформації щодо підготовки та застосування противником диверсійно-розвідувальних сил, інших озброєних формувань агресора, утворення антидержавних озброєних формувань;

у взаємодії з міграційними органами і органами охорони державного кордону вжиття спеціальних заходів у прилеглих до зони дії правового режиму воєнного стану районах щодо перевірки підозрілих осіб та транспортних засобів;

активізація превентивної діяльності патрульної поліції та дільничних інспекторів поліції щодо відстеження інформації про появу на території обслуговування підозрілих груп та громадян;

участь у межах компетенції у знешкодженні виявлених диверсійно-розвідувальних сил, інших озброєних формувань агресора та антидержавних НЗФ.

6. Заходи для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях:

активізація патрулювання з наближенням маршрутів до місць найбільшого скупчення людей, здійснення посилення нарядів патрульної служби;

залучення до несення служби з охорони публічного порядку і безпеки додаткових сил і засобів поліції;

погодження зі з'єднаннями і частинами Національної гвардії питань додаткового залучення військовослужбовців НГУ до забезпечення охорони громадського порядку.

7. Регулювання дорожнього руху та контроль за дотриманням правил дорожнього руху його учасниками:

регулювання дорожнього руху та контроль за дотриманням правил дорожнього руху відповідно до вимог законодавства. Виставлення, якщо є потреба, додаткових постів регулювання дорожнього руху і (або) подання клопотань до місцевих органів виконавчої влади щодо встановлення необхідних обмежень дорожнього руху;

погодження з місцевими державними адміністраціями та органами військового управління і підрозділами Військової служби правопорядку у ЗС України питань регулювання дорожнього руху під час здійснення військових перевезень фронтовими та рокадними шляхами, а також здійснення евакуаційних перевезень.

8. Супроводження транспортних засобів у випадках, визначених законом:

перевірка у межах компетенції дотримання правил перевезення вантажів, що потребують супроводження організаціями-власниками таких вантажів та транспортними організаціями;

погодження у встановленому порядку з транспортними організаціями питань супроводження небезпечних вантажів відповідно до міжнародних конвенцій та правил.

9. Сприяння ДПСУ у виявленні каналів незаконного перетинання державного кордону, переміщення зброї, боєприпасів, вибухових речовин та разом із відповідними правоохоронними органами ліквідація таких каналів:

налагодження взаємодії та оперативного обміну інформацією з ДПСУ та іншими правоохоронними органами про спроби незаконного перетинання державного кордону або переміщення заборонених предметів (речовин);

проведення спільних практичних операцій щодо припинення спроб незаконного перетинання Державного кордону або переміщення заборонених предметів (речовин) і затримання осіб, які намагаються вчинити такі дії;

організація оперативного супроводження та проведення відповідних оперативно-розшукових заходів у встановлених Урядом місцях перетину Державного кордону (пунктах пропуску, контрольних пунктах в'їзду та виїзду тощо) щодо викриття спроб незаконного перетинання Державного кордону або переміщення заборонених предметів (речовин).

10. Сприяння забезпеченню відповідно до закону правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або в окремій місцевості.

11. Участь у навчаннях (тренуваннях) з ТрО, забезпечення участі у них підпорядкованих територіальних органів, сил та засобів:

підготовка спільно з органами військового управління планів, графіків та інших розпорядчих і методичних документів щодо участі органів і підрозділів поліції у навчаннях (тренуваннях) з ТрО;

забезпечення участі оперативних груп та інших визначених сил і засобів у навчаннях (тренуваннях) з ТрО, що проводяться за планами відповідних зон ТрО.

Основні заходи щодо участі Національної поліції України в забезпеченні правового режиму воєнного стану.

1. Встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів:

встановлення за рішенням відповідних органів управління обмежень щодо в'їзду (виїзду) транспортних засобів на відповідну територію, запровадження спеціальних перепусток для службових автомобілів, яким надано дозвіл на проїзд до таких зон;

встановлення за рішенням відповідних органів управління обмежень свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, проведення перевірок документів у підозрілих осіб та затримання у встановленому порядку тих осіб, що порушують запроваджені обмеження;

створення та ведення єдиної бази даних щодо транспортних засобів і населення, яке має дозволи або обмеження у межах встановленого особливого режиму пересування, надання необхідної інформації за запитами державних органів.

2. Встановлення посиленої охорони важливих об'єктів національної економіки та об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення, і запровадження особливого режиму їх роботи після уведення правового режиму воєнного стану:

розроблення нормативних, розпорядчих і методичних матеріалів з питань організації та здійснення посиленої охорони важливих об'єктів національної економіки та об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення, у тому числі у межах проведення робіт з відомчої стандартизації;

визначення (уточнення) спільно з місцевими органами виконавчої влади переліку важливих об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення, організація укладення договорів на охорону таких об'єктів;

визначення і проведення спільно з адміністрацією важливих об'єктів національної економіки та об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення, необхідних заходів щодо забезпечення можливості посилення їх охорони (обладнання системами контролю і управління доступом проведення технічних і будівельних заходів з підвищення інженерної стійкості, обладнання технічними засобами охорони, визначення питань всебічного забезпечення охорони тощо);

організація охорони наявними силами і засобами поліції охорони, налагодження взаємодії з іншими підрозділами поліції у разі необхідності допомоги у відбитті нападу на охоронювані об'єкти.

3. Запровадження трудової повинності для працездатних осіб, не залучених до роботи в оборонній сфері та сфері забезпечення життєдіяльності населення і не заброньованих за підприємствами, установами та організаціями на період дії воєнного стану для виконання робіт, що мають оборонний характер, а також ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які виникли в період дії воєнного стану, та залучення їх в умовах воєнного стану до суспільно корисних робіт, що виконуються для задоволення потреб правоохоронних органів, забезпечення функціонування системи забезпечення життєдіяльності населення і зазвичай не потребують спеціальної професійної підготовки осіб – сприяння органам місцевої виконавчої або військової влади у розшуку за їх поданням і направленні на реалізацію трудової повинності осіб, що ухиляються від її виконання.

4. Зміна режиму роботи підприємств, установ і організацій усіх форм власності для потреб оборони, запровадження інших змін їх діяльності, а також умов праці відповідно до законодавства про працю:

переведення органів (підрозділів), закладів і установ на просилений варіант службової діяльності та (або) запровадження інших спеціальних режимів роботи, передбачених відповідним указом Президента про встановлення правового режиму воєнного стану або виданими на його виконання актами Держпраці;

узгодження порядку та обсягів несення служби поліцейськими (режиму роботи, маршрутів патрулювання тощо) зі зміною режиму робіт підприємств, установ та організацій у відповідній місцевості, уведених в дію указом Президента про встановлення правового режиму воєнного стану або виданими на його виконання актами Держпраці.

5. Примусове відчуження майна, що перебуває у приватній або комунальній власності, майна державних підприємств, державних господарських об'єднань для потреб держави в умовах правового режиму воєнного стану в установленому законом порядку та видача відповідних документів встановленого зразка:

надання пропозицій відповідним органам місцевої виконавчої або військової влади щодо можливості вилучення майна, що перебуває у власності та управлінні Національної поліції України;

участь у реалізації за рішенням місцевих виконавчих або військових органів заходів щодо вилучення майна у межах повноважень органів поліції, відповідно до Порядку відчуження об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2007 № 803, Положення про військотранспортний обов'язок, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 405 та Порядку розгляду заяв та здійснення виплат для подальшої повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2012 № 998.

6. Перевірка документів у осіб, а за потреби – проведення огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, за винятком обмежень, встановлених Конституцією України:

налагодження взаємодії з органами місцевої виконавчої або військової влади та іншими правоохоронними органами з питань змісту встановлених під час правового режиму обмежень та обміну орієнтуваннями й іншою оперативною інформацією;

забезпечення проведення перевірок документів у осіб, а за потреби – проведення огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час несення служби відповідно до отриманих орієнтувань.

7. Запровадження комендантської години (заборони перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень), а також встановлення спеціального режиму світломаскування:

отримання від відповідних органів місцевої виконавчої або військової влади інформації щодо заборони перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень, порядку та правил видачі, оформлення і використання таких посвідчень, а також встановлення спеціального режиму світломаскування;

інформування населення про заборону перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень, порядок та правила їх видачі і використання, а також встановлення спеціального режиму світломаскування;

вжиття заходів щодо контролю перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень під час несення служби у патрулях та інших видах нарядів;

підготовка до проведення та здійснення за відповідною командою в органах (підрозділах) поліції заходів світломаскування.

8. Заборона проведення мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших масових заходів:

налагодження взаємного інформування та обміну наявною інформацією з органами місцевої виконавчої або військової влади про заборону проведення мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших масових заходів та

плани громадських організацій і неформальних та маргінальних об'єднань громадян щодо проведення таких заходів;

інформування населення про заборону проведення мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших масових заходів;

застосування поліцейських заходів до осіб та груп громадян, що порушують заборону проведення мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших масових заходів.

9. Встановлення заборони або обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання осіб на території, де діє воєнний стан:

налагодження взаємного інформування та обміну наявною інформацією з органами місцевої виконавчої або військової влади про обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання осіб на території, де діє воєнний стан;

інформування населення про обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання осіб на території, де діє воєнний стан;

участь у межах компетенції у спільних з органами Державної міграційної служби практичних заходах з перевірки дотримання встановлених обмежень на вибір місця перебування чи проживання, де діє воєнний стан;

перевірка під час несення служби на маршрутах патрулювання дотримання встановлених обмежень на вибір місця перебування чи місця проживання осіб на території, де діє воєнний стан, завдяки перевірці документів у підозрілих осіб, перевірці їх реєстрації та документів щодо права перебування на території, де діє воєнний стан, тощо.

10. Порушення питання про заборону діяльності політичних партій, громадських об'єднань, якщо вони спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення виконавчої влади, пропаганду війни, насильства та розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення:

моніторинг оперативної інформації та медійного простору щодо виявлення закликів політичних партій і громадських об'єднань до ліквідації незалежності України, насильницької зміни конституційного ладу, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підриву її безпеки, незаконного захоплення виконавчої влади, пропаганди війни, насильства, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення;

внесення клопотання до органів місцевої виконавчої або військової влади, органів юстиції та прокуратури щодо заборони діяльності політичних партій і громадських об'єднань у разі виявлення фактів і закликів до вчинення протиправних діянь;

налагодження взаємного інформування та обміну наявною інформацією з органами місцевої виконавчої або військової влади, органами юстиції та прокуратури щодо заборони діяльності політичних партій і громадських об'єднань, їх переліку, термінів дії, території дії заборони тощо;

реалізація у межах їх компетенції органами (підрозділами) поліції спільно з виконавчою службою прийнятих органами місцевої виконавчої або військової

влади, юстиції або прокуратури рішень про заборону діяльності політичних партій чи громадських об'єднань;

моніторинг дотримання виконання рішень, прийнятих органами місцевої виконавчої або військової влади, юстиції або прокуратури про заборону діяльності політичних партій чи громадських об'єднань.

11. Вилучення у підприємств, установ і організацій усіх форм власності, окремих громадян телекомунікаційного обладнання, телевізійної, відео- і аудіоапаратури, комп'ютерів, а також, якщо є потреба, інших технічних засобів зв'язку у разі порушення вимог або невиконання заходів правового режиму воєнного стану:

розроблення спільно зі спеціально уповноваженими державними органами з питань реалізації державної політики у сфері телекомунікації і використання радіочастотного ресурсу необхідних порядків та рекомендацій щодо проведення вилучення у населення телекомунікаційного обладнання, телевізійної відео- і аудіоапаратури, комп'ютерів, інших технічних засобів зв'язку;

налагодження взаємодії та обміну інформацією з органами місцевої виконавчої або військової влади щодо прийнятих ними рішень про проведення вилучення у населення телекомунікаційного обладнання, телевізійної відео- і аудіоапаратури, комп'ютерів, інших технічних засобів зв'язку та про хід проведення таких заходів;

реалізація у межах їх компетенції органами (підрозділами) поліції спільно з іншими правоохоронними органами прийнятих органами місцевої виконавчої або військової влади рішень про вилучення у населення телекомунікаційного обладнання, телевізійної, відео- і аудіоапаратури, комп'ютерів, інших технічних засобів зв'язку;

моніторинг дотримання виконання рішень, прийнятих органами місцевої виконавчої або військової влади про вилучення у населення телекомунікаційного обладнання, телевізійної, відео- і аудіоапаратури, комп'ютерів, інших технічних засобів зв'язку.

12. Регулювання роботи підприємств галузі телекомунікацій, поліграфічних підприємств, видавництв, телерадіоорганізацій, телерадіоцентрів та інших підприємств, установ, організацій і закладів культури та засобів масової інформації, а також використання місцевих радіостанцій, телевізійних центрів та друкарень для військових потреб і проведення роз'яснювальної роботи серед військ і населення; заборона роботи приймально-передавальних радіостанцій особистого і колективного користування та заборона на передавання інформації через комп'ютерні мережі:

налагодження взаємодії та обміну інформацією з органами місцевої виконавчої або військової влади щодо прийнятих ними рішень про регулювання роботи підприємств галузі телекомунікацій, поліграфічних підприємств, видавництв, телерадіоорганізацій, телерадіоцентрів та інших підприємств, установ, організацій і закладів культури та засобів масової інформації, встановлення спеціальних режимів їх роботи або використання для потреб органів місцевої виконавчої або військової влади;

визначення спільно з Мінінформполітики та органами місцевої виконавчої або військової влади порядку та правил використання місцевих радіостанцій,

телевізійних центрів та друкарень для військових і правоохоронних потреб, виконання завдань ТрО і проведення відповідної роз'яснювальної роботи серед військ (сил) і населення;

реалізація у межах їх компетенції органами (підрозділами) поліції спільно з іншими правоохоронними і державними органами прийнятих органами місцевої виконавчої або військової влади рішень про заборону роботи приймально-передавальних радіостанцій особистого і колективного користування та (або) заборони на передавання окремих видів інформації через комп'ютерні мережі.

13. Заборона торгівлі зброєю, сильнодіючими хімічними і отруйними речовинами, а також алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі:

розроблення спільно зі спеціально уповноваженими державними органами у сфері поводження з небезпечними хімічними речовинами та речовинами, рух яких нормується (лікарськими засобами, алкогольними напоями і речовинами на спиртовій основі, курильними сумішами тощо), необхідних порядків та рекомендацій щодо забезпечення заборони і контролю за безпекою під час заборони торгівлі такими речовинами (з організаційними заходами і запобігання їх витоку та неконтрольованому поширенню, вилучення і знищення, проведення оперативко-розшукових заходів з виявлення і перекриття каналів їх неконтрольованого витоку тощо);

налагодження взаємодії та обміну інформацією з органами місцевої виконавчої або військової влади щодо прийнятих ними рішень про заборону торгівлі зброєю, сильнодіючими хімічними і отруйними речовинами, а також алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі;

реалізація у межах їх компетенції органами (підрозділами) поліції спільно з іншими правоохоронними і державними органами прийнятих органами місцевої виконавчої або військової влади рішень про заборону торгівлі зброєю, сильнодіючими хімічними і отруйними речовинами, а також алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі.

14. Встановлення особливого режиму у сфері виробництва і реалізації лікарських засобів, які мають у своєму складі наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори, інших сильнодіючих речовин відповідно до переліку, визначеного Кабінетом Міністрів України:

розроблення спільно зі спеціально уповноваженими державними органами у сфері поводження з лікарськими засобами необхідних порядків та рекомендацій щодо забезпечення особливого режиму у сфері виробництва та реалізації лікарських засобів (з організаційними заходами і запобігання їх витоку та неконтрольованому поширенню, вилучення і знищення, проведення оперативно-розшукових заходів з виявлення і перекриття каналів їх неконтрольованого витоку тощо):

налагодження взаємодії та обміну інформацією з органами місцевої виконавчої або військової влади щодо прийнятих ними рішень про встановлення особливого режиму у сфері виробництва та реалізації лікарських засобів (що містять наркотичні, психотропні або психоактивні речовини, прекурсори);

реалізація у межах їх компетенції органами (підрозділами) поліції спільно з іншими правоохоронними і державними органами прийнятих органами місцевої виконавчої або військової влади рішень про встановлення особливою режиму у сфері виробництва та реалізації лікарських засобів;

моніторинг дотримання виконання рішень, прийнятих органами місцевої виконавчої або військової влади, про встановлення особливого режиму у сфері виробництва та реалізації лікарських засобів.

15. Вилучення у підприємств, установ і організацій навчальної та бойової техніки, вибухових, радіоактивних речовин і матеріалів, сильнодіючих хімічних та отруйних речовин:

створення і ведення у визначеному законодавством обсязі та порядку бази даних про підприємства, установи і організації, що проводять роботу з вибуховими, радіоактивними речовинами і матеріалами, сильнодіючими хімічними та отруйними речовинами;

налагодження взаємодії та обміну інформації з органами місцевої виконавчої або військової влади щодо прийнятих ними рішень про вилучення у підприємств, установ і організацій навчальної із бойової техніки, вибухових, радіоактивних речовин і матеріалів, сильнодіючих хімічних та отруйних речовин;

реалізація у межах їх компетенції органами (підрозділами) поліції спільно з іншими правоохоронними і державними органами прийнятих органами місцевої виконавчої або військової влади рішень про вилучення у підприємств, установ і організацій сильнодіючих хімічних, отруйних, вибухових та радіоактивних речовин і матеріалів, навчальної та бойової техніки та участь у межах компетенції у видаванні органами місцевої виконавчої або військової влади документів, передбачених Порядком розгляду заяв, та здійснення виплат для подальшої повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2012 № 998.

16. Заборона громадянам, які перебувають на військовому або спеціальному обліку у Міноборони, СБУ чи СЗР, змінювати місце проживання (місце перебування) без дозволу військового комісара або керівника відповідного органу СБУ чи СЗР, обмеження проходження альтернативної (невійськової) служби:

налагодження взаємодії та обміну інформацією з органами місцевої виконавчої або військової влади щодо прийнятих ними рішень про заборону громадянам, які перебувають на військовому або спеціальному обліку, змінювати місце проживання (місце перебування) без відповідного погодження;

створення та ведення у визначених законодавством обсягах і порядку баз даних щодо осіб, які перебувають на військовому та спеціальному обліку, у тому числі поліцейських, які перебувають на спеціальному обліку Національної поліції України, звіряння даних про таких осіб з аналогічними базами даних Міноборони, Державної міграційної служби тощо;

перевірка наявності виданих у встановленому порядку місцевою виконавчою або військовою владою погоджень на зміну місця проживання (місце перебування) громадян під час служби поліцейськими та здійснення поліцейських заходів;

сприяння органам Державної міграційної служби у здійсненні заходів з перевірки вимог до встановлених органами місцевої виконавчої або військової влади обмежень свободи зміни місць проживання (перебування, реєстрації) громадян, які перебувають на військовому або спеціальному обліку.

17. Встановлення порядку використання фонду захисних споруд цивільною захисту:

вжиття необхідних додаткових заходів щодо забезпечення захисними спорудами 100% особового складу максимальної робочої зміни органів (підрозділів) поліції (укладення договорів оренди, договорів спільного використання наявних захисних споруд інших підприємств та установ, дослідження та дообладнання наявних підвальних та заглиблених приміщень, обладнання швидкоспоруджуваних найпростіших захисних споруд тощо);

приведення наявних захисних споруд у готовність до використання за призначенням (звільнення від надлишкового майна, закладання до них необхідних запасів, створення та організація роботи ланок і обслуговування захисних споруд тощо);

проведення погоджувальних заходів з органами місцевої виконавчої влади та підрозділами ДСНС щодо обліку та утримання захисних споруд (надання даних про наявну кількість та прив'язку до місцевості захисних споруд, їх місткість та технічний стан тощо).

18. Встановлення для фізичних і юридичних осіб військово-квартирної повинності і розквартирування військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу правоохоронних органів, особового складу служби цивільного захисту, евакуйованого населення та розміщення військових частин, підрозділів і установ:

визначення необхідності розквартирування поліцейських та працівників органів (підрозділів) поліції та подання до органів місцевої виконавчої або військової влади заявок на реалізацію квартирної повинності в інтересах поліції;

налагодження обміну інформацією з органами місцевої виконавчої або військової влади щодо прийнятих ними рішень про обсяги встановленої квартирної повинності для фізичних та юридичних осіб;

участь органів (підрозділів) поліції у реалізації уповноваженими представниками місцевих органів виконавчої влади, військових формувань і правоохоронних органів прийнятих органами місцевої виконавчої або військової влади рішень щодо реалізації військово-квартирної повинності, забезпечення заходів з дотримання публічного порядку і безпеки;

організація усіх видів забезпечення працівників поліції, розквартированих у відповідних приміщеннях, виділених для органів (підрозділів) поліції у межах реалізації заходів військово-квартирної повинності.

19. Проведення евакуації населення, якщо виникає загроза його життю і здоров'ю, а також матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодженню або знищенню:

планування евакуаційних заходів в органах (підрозділах) поліції, розроблення та погодження з місцевими органами виконавчої влади питань евакуації: розміщення у безпечних районах органів (підрозділів) поліції;

отримання у місцевих органах виконавчої влади узагальненої інформації про здійснення евакуаційних заходів у відповідному адміністративно-територіальному утворенні та урахування отриманої інформації (обсягів, маршрутів, термінів евакуації тощо) під час розроблення відповідних розділів оперативних планів діяльності ланок функціональної підсистеми охорони публічного порядку та безпеки єдиної державної системи цивільного захисту;

вжиття заходів з надання допомоги органам місцевої влади та їх евакуаційним органам у проведенні евакуації населення з місць, небезпечних для проживання, охорони публічного порядку і безпеки на евакуаційних пунктах, маршрутах евакуації та в районах розміщення евакуйованого населення проведення заходів з регулювання дорожнього руху на маршрутах евакуації;

організація взаємодії з органами Державної міграційної служби, які проводять адресно-довідкову роботу з питань відстеження переміщення під час проведення евакуаційних заходів фігурантів кримінальних справ, осіб, щодо яких здійснюється державна охорона або оперативне супроводження, та інших визначених контингентів осіб.

20. Запровадження, за необхідності, нормованого забезпечення населення основними продовольчими і непродовольчими товарами, лікарськими засобами і виробами медичного призначення:

формування списків особового складу органів (підрозділів) поліції та членів їх сімей, які підлягають нормованому забезпеченню, та подавання (узгодження) таких списків з органами місцевої виконавчої або військової влади;

забезпечення участі представників поліції (за напрямками діяльності підрозділів відповідно до завдань карткових і контрольно-облікових бюро) в утворенні та роботі карткових і контрольно-облікових бюро органів місцевої виконавчої або військової влади;

утворення в органах (підрозділах) поліції пунктів видавання документів нормованого забезпечення населення, прив'язування їх до відповідних територіальних карткових і контрольно-облікових бюро та налагодження взаємодії та взаємного інформування;

погодження з органами місцевої виконавчої або військової влади питань щодо перевезення (доставлення) під охороною документів нормованого забезпечення населення від місця виготовлення до місць зберігання, розроблення відповідних планів і розрахунків щодо їх охорони у місцях зберігання та видавання (карткових і контрольно-облікових бюро);

налагодження питань оперативного супроводження заходів нормованого забезпечення населення, реагування на факти зловживань документами і товарами нормованого забезпечення населення;

забезпечення видавання документів нормованого забезпечення населення працівникам органів (підрозділів) поліції та членам їх сімей через відомчі пункти видавання документів нормованого забезпечення населення.

21. Усунення з посад керівників підприємств, установ та організацій за неналежне виконання ними визначених Законом України “Про правовий режим воєнного стану” обов’язків та призначення виконувачів обов’язків керівників зазначених підприємств, установ та організацій:

планування та здійснення заходів охорони публічного порядку і безпеки під час усунення з посад представниками органів місцевої виконавчої або військової влади керівників підприємств, установ та організацій за неналежне виконання ними визначених Законом України “Про правовий режим воєнного стану” обов’язків та призначення виконувачів обов’язків керівників зазначених підприємств, установ та організацій;

усунення (відсторонення) керівників закладів або установ поліції за доданням органів місцевої виконавчої або військової влади за неналежне виконання ними визначених Законом України “Про правовий режим воєнного стану” обов’язків та призначення виконувачів обов’язків керівників.

22. Вжиття додаткових заходів до посилення охорони державної таємниці:

коригування та оновлення планів заходів щодо забезпечення режиму секретності в умовах особливого періоду або правового режиму надзвичайного стану;

організація та здійснення заходів щодо посилення охорони режимних приміщень (зон, територій), у тому числі заходів і посилення інженерної і технічної захищеності таких об’єктів (обладнання дверей і вікон замками і запорами, посилення стін і окладних елементів тощо);

виконання пропозицій і подань органів місцевої виконавчої і військової влади та органів Служби безпеки України про проведення додаткових заходів щодо посилення охорони державної таємниці;

проведення заходів з обмеження кола осіб, які мають доступ до відомостей щодо планування і реалізації заходів правового режиму воєнного стану та особливого періоду, витік яких може становити загрозу для виконання службово-бойових заходів військами (силами).

23. Інтернування (примусове оселення) громадян іноземних держав, які загрожують нападом чи здійснюють агресію проти України:

налагодження взаємного обміну наявною інформацією та доступу до баз Державної міграційної служби та Адміністрації Держприкордонслужби щодо перебування та місцезнаходження в Україні іноземних громадян на підставі відповідного рішення Верховної Ради України щодо визначення держав, які загрожують нападом чи здійснюють агресію проти України;

вжиття заходів з охорони публічного порядку і безпеки під час реалізації посадовими особами Державної міграційної служби рішень про інтернування (примусове оселення) громадян іноземних держав;

вжиття у межах компетенції заходів і контролю за дотриманням інтернованими особами встановлених обмежень.

24. Здійснення обов’язкової евакуації затриманих осіб, які перебувають в ізоляторах тимчасового тримання; підозрюваних, обвинувачених осіб, щодо яких застосовано запобіжний захід – тримання під вартою, тих хто перебуває в слідчих ізоляторах етапування засуджених осіб, які відбувають такі покарання, як арешт, обмеження волі, позбавлення волі на певний строк та довічне ув’язнення, і установ виконання покарань, розташованих у місцевостях, наближених до районів, де ведуться бойові дії, до відповідних установ, які розташовані в безпечній місцевості:

планування обов’язкової евакуації затриманих осіб, які перебувають в ізоляторах тимчасовою тримання; підозрюваних, обвинувачених осіб, щодо

яких застосовано запобіжний захід – тримання під вартою, що перебувають у слідчих ізоляторах, визначення необхідного розрахунку сил та засобів, визначення спільно з місцевими органами виконавчої влади місць розташування цього контингенту осіб у відокремлених будівлях (приміщеннях) у безпечних районах;

вжиття заходів з охорони публічного порядку під час етапування осіб, які відбувають покарання, з установ виконання покарань, розташованих у загрозливих місцевостях, до відповідних установ, які розташовані в безпечній місцевості;

участь у межах компетенції за рішенням органів військової прокуратури і військової контррозвідки у проведенні заходів з превенції можливої втечі або переходу на бік супротивника чи масового порушення публічного порядку під час етапування особливо небезпечних злочинців, рецидивістів тощо.

Результати роботи НПУ у 2023 році:

- забезпечено безперебійну роботу ліній «102» в умовах їх надзвичайного перенавантаження (щодня виклики громадян по спецлінії «102» приймали понад 200 працівників поліції та волонтерів (у мирний час було 170 операторів). На цей час створено майже 400 ліній для дистанційного прийому викликів операторами спецлінії «102», обладнано 174 робочі місця операторів в укритті);

- розпочато понад 56,1 тис. кримінальних проваджень за фактами вчинення на території країни злочинів військовослужбовцями збройних сил рф, рб і їх пособниками (Серед таких злочинів: порушення законів та звичаїв війни (ст. 438 ККУ) – 44,5 тис.; посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110 ККУ) – 9,2 тис.; колабораційна діяльність (ст. 111-1 ККУ) – 2,2 тис.; державна зрада (ст. 111 ККУ) – 106; диверсія (ст. 113 ККУ) – 37; терористичний акт (ст. 258 ККУ) – 1);

- приділяється підвищена увага особам, які співпрацюють з ворогом в інтересах держави-агресора (за фактами колабораційної діяльності (ст. 111-1 КК України) розпочато 2230 кримінальних проваджень, у яких 454 особам повідомлено про підозру. Передано за підслідністю до інших правоохоронних органів 1063 та скеровано до суду 255 таких кримінальних проваджень);

- вживається заходів з протидії диверсійно-розвідувальним та терористичним групам (починаючи з 24 лютого 2022 року на території держави викрито 108 диверсійно-розвідувальних груп, затримано 1885 осіб, причетних до диверсійної діяльності, з яких 1377 – передано до СБУ);

- забезпечено участь НП в обстеженні деокупованих населених пунктів та прилеглих до них територій з метою виявлення небезпечних предметів, вибухових речовин, боєприпасів та зброї (з початку агресії підрозділами вибухотехнічної служби поліції здійснено майже 25,5 тис. виїздів, оглянуто понад 16,6 тис. га території, виявлено та вилучено понад 185,6 тис. боєприпасів);

- забезпечено активну участь поліції в гуманітарній підтримці громадян (з початку агресії РФ поліцейськими надано допомогу та забезпечено захист і порядок під час евакуації 5 млн громадян, екіпажи патрульної поліції здійснили понад 18 тис. супроводжень транспортних засобів, залучених до тимчасового переміщення (евакуації) дітей та осіб);

- завдяки вжитим органами та підрозділами поліції організаційним та практичним заходам безпекова ситуація в державі утримується стабільною (упродовж 2022 року слідчими Національної поліції до ЄРДР зареєстровано 259,7 тис. кримінальних правопорушень, що на 14% менше, ніж у 2021 році (303,5 тис.).

Проблеми функціонування НПУ

ЗАКЛЮЧЕННЯ

Таким чином, у часи відкритого повномасштабного протистояння України зовнішньому агресору надзвичайно актуальним стає питання визначення пріоритетних напрямів діяльності державної політики у сфері сектора безпеки й оборони. Одним із таких напрямів є забезпечення якісного рівня правоохоронної діяльності, що дасть змогу установити належний правопорядок, а отже, сприятиме зміцненню територіальної цілісності держави й виведе Україну на вищий рівень міжнародних відносин, що безпосередньо впливатиме на забезпечення безпеки держави та її громадян.